

Premogarji zopet na stavki - Industrija potrebna kredita

16 OBSTRELJENIH, VEČ DRUGIH POŠKODOVANIH V IZGREDIH, KI SO IZBRUHNILI OB PRIČETKU NOVE PREMOGARSKO STAVKE. — STAVKA, V KATERI JE 30,000 MOŽ, JE V PROTEST PROTI ZAVLAČEVANJU PREMOGARSKEGA PRAVILNIKA.

Uniontown, Pa. — Po tajnem, toda nujnem odloku gubernerja Pinchota sta bila v četrtek odposlana dva bataljona narodne milice v okraj Fayette, okrožje mehkega premoga, kjer so se znova pričeli nemiri kot posledica stavke, katere se je pričela isti dan zjutraj. Drugič tekom desetih tednov bo ta okraj postavljen pod strogo obsedno stanje.

Takoj ob pričetku stavke je prišlo do krvavih izgrediv v treh premogovnikih, v katerih je bilo ranjenih od strelav 16 mož, število drugih pa je bilo drugače poškodovanih. Trije premogovniki, ki so bili pozorišče izgrediv, so Gates, Edenborn in Footedale, vsi trije last H. C. Frick Coke družbe. Nemiri so se pričeli, ko so piketi skušali preprečiti dostop tistim, ki so hoteli iti na delo. Najbolj resen je bil položaj pri Gates premogovniku, kjer je tudi bilo omenjenih 16 oseb obstreljenih. Streljati so pričeli varnostni organi na pikete.

O tem napadu pripovedujejo trije piketi, ki so se nahajali v središču celega prizora. Ti trije, namreč Th. Vidovich, John Brumsich in E. Rusky, pravijo, da so začeli stražniki streljati na poziv superintendenta premogovnika. Takoj nato so pričeli padati gosti strelji na množico in enako so se uporabljale tudi plinske bombe. Neki ranjenec je padel ravno na železniške tračnice in komaj so ga še rešili pred prihajajočim vlakom.

Stavka, oziroma, kakor jo imenujejo, "premogarski praznik", je bila sklenjena v sredo, in sicer od zastopnikov 30,000 premogarjev. Namenjena je v protest proti zavlačevanju sprejetja premogarskega pravilnika in sklenjeno je, da se ne bodo povrnili na delo, dokler ne bo sporazum odobren.

Celo zavlačevanje je krivda premogarskih operatorjev, katere je gubernier Pinchot nazival z izrazom "svinje", ki so krive vseh nemirov. Med tem so zastopniki operatorjev v Washingtonu predložili NRA nov osnutek za pravilnik, dočim uradniki NRA sestavljajo sami tudi separaten dokument in skušali bodo na podlagi vseh predlogov in kritik sestaviti pravilnik, kateri bi zadovoljeval večino.

STROŠKI ZA VLADO V ILLINOISU

Washington, D. C. — Kakor izkazujejo federalni podatki, je v Illinoisu prispeval lansko leto vsak prebivalec povprečno \$14 za izdatke državne vlade. Od tega je šlo okrog \$6 za razna javna dela, kakor ceste, in za obresti državnih dolgov. Ostalih \$8 pa se je porabilo naravnost za izdatke raznih državnih departmentov. Ta povprečni davek na osebo za izdatke vlade se je zadnja leta stalno višal. Dočim je znašal l. 1917 samo \$3.62, je dosegel v 1931 že 7.53, in lani celih \$8.

KREDIT ZA INDUSTRIJO

Barke ne dajejo dovolj kredita, da bi v industrijo vtille dovolj življenja. — Predsednik se ogiba inflacije.

Washington, D. C. — Trgovsko življenje bi lahko postalo živahnije, ako bi hotele banke dajati kredit in posojilo industrijskim podjetjem. Banke so pa še vedno boječe in ne morejo se povrniti do zaupanja, ki so ga imele v prejšnjih letih, in tako tudi industrija ne more napredovati, kakor bi lahko.

Po mnenju vlade nimajo banke nobenega tehtnega izgovora za svojo boječnost. Edini upravičen vzrok, da ne posojijo podjetjem potrebnega denarja, bi bil ta, ako ga v resnici same nimajo dovolj na razpolago. V tem oziru pa namerava vlada izvesti od pomoč, ako ne prej, vsaj 1. januarja. Točasno se namreč vrše preiskave v posameznih bankah, narodnih in državnih, da se pripravi podlaga za delovanje nove zavarovalniške korporacije, pri kateri bodo zavarovane bančne vloge in ki prične poslovati 1. januarja. Pri sedanjih bančnih preiskavah se bo pa tudi ugotovilo, katere banke potrebujejo več kapitala, da bodo lahko dajale posojila industrij, in se jim bo ta kapital preskrbel.

Eden način bi bil, ki bi v najkrajšem času odpravil vsako pomanjkanje kapitala. O njem se mnogo debatira v Washingtonu in se ga od mnogih strani priporoča. Predsednik Roosevelt pa vsaj začasno še ne mara o njem nič slišati. Ta način bi bila direktna inflacija, izdajanje novega denarja. Zdi pa se, da se bo Roosevelt poslužil inflacije šele kot najskrajnejšega sredstva, ako bi namreč delo NRA ne imelo pričakovane uspeha. Zaveda se namreč, da poizkusi z inflacijo niso brez nevarnosti, in zato želi poskusiti vse drugo prej kakor pa to.

MANJ OSEB NA JAVNI PODPORI

Washington, D. C. — Pri razgovoru s časnikarji pretlelo sredo je predsednik z zadovoljstvom omenil, da se je število družin in posameznikov, ki dobivajo javno podporo, znižalo v avgustu v primeri z julijem skoraj za tri odstotke povprečno. To je prvi slučaj od leta 1929 naprej, da je v avgustu padlo število oseb, ki stoje na podpori. Znak je to, je dejal predsednik, da se v resnici izboljšujejo razmere in se vračajo na delo moški in ženske, ki so bili brezposelni mnogo mesecev. Med večjimi mesti je to znižanje reliefnih podpor občutiti predvsem v Chicagu, kjer je stopilo s podpore okrog 20,000 družin.

POVODENJ JIM PRINESLA ZABAVO

Prizor na neki ulici v Havani, Kuba, po nedavni povodnji, katero je povzročil orkan, ki je nametal morske vode na celino. Večina ulic je bila pod vodo. Brezskrbna mladina pa se ni menila za škodo, ki jo je povzročila naplava, marveč si je privoščila svojo zabavo ob tej ne navadni priliki.

STAVKA SE ŠIRI

Še en okraj se pridružil stavkarjem.

Chicago, Ill. — Dočim se je v sredo domnevalo, da se bo omejila stavka lastnikov mlekarjskih farm samo na dva okraja, v katerih se je pričela, se je pa nasprotno razširila v četrtek še na Elgin. Na več krajevih je prišlo tudi do spopada med oblastnimi organi in stavkarji, ki so na cesti ustavljali truke, kateri so vozili mleko v Chicagu. Kakor se ugotavlja, zalagajo okraji, ki so na stavki, 20 odstotkov mleka, ki se ga porabi v Chicagu.

OBISKI V CHICAGI

V našem uredništvu sta se v četrtek oglasila Mr. in Mrs. Anton Težak iz Steelton, Pa., ki sta prispela semkaj, da si ogledata svetovno razstavo. Chicagu jima baje zelo ugaja. V njih družbi nas je obiskala tudi Mrs. Brodarich iz Chicage, kakor tudi Mrs. Malnarich iz So. Chicage, ki je sestra Mrs. Težak, s svojim soprogom. — Najlepša hvala za obisk!

UGOTOVILI IDENTITETO NEZNANCA

Kenosha, Wis. — Kakor je bilo svoječasnno poročano, je v neki tukajšnji bolnici umrl neki moški, ki je ležal tamkaj od 1914, a je bil tako paraliziran, da ni mogel povedati, kdo je. Kot neznan je tudi umrl. Pretleto sredo pa si je ogledala truplo, ki so ga v ta namen odkopali, neka ženska in izjavila, da je bil to njen oče, kateri je izginil brez sledu omenjenega leta.

ZEPELIN PRISPE V CHICAGO

Chicago, Ill. — Kakor je prišla vest iz New Yorka od zastopnika dr. Eckenerja, voditelja nemškega zrakoplova Graf Zeppelin, je izdelan program, po katerem bo ta zrakoplov obiskal Chicagu, in sicer dne 26. oktobra zjutraj. Prispel bo iz Akron, O., in se bo tudi še isti dan povrnil

KRIŽEM SVETA PRED DIKTATURO NA KUBI

Wellington, Nova Zelandija. — V tukajšnji parlament je bila v sredo izvoljena prva ženska. Je to Mrs. E. R. McCombs iz mesta Lyttleton, ki bo zasedla sedež, kateri je bil izprazenjen po smrti njenega moža.

Teheran, Perzija. — Tukajšnja vlada, kateri je načeloval premijer Hedayat, je pretleto sredo resignirala. Vzrokov se ni naznanilo javnosti.

Istanbul, Turčija. — Turška vlada je v sredo izdala odlok, s katerim prepoveduje povratek v deželo profesorju na tukajšnjem Roberts kolegiju, E. J. Fisherju, ki je bil na počitnicah v Ameriki. Med svojo odsotnostjo je namreč pisal članke, ki so kritizirali turško vlado.

DOSMRTNA JEČA ZA MORILCA POLICISTA

Chicago, Ill. — V tekoči kampanji proti zločinstvu je bila četrta oseba obsojena potem, ko je bila spoznana krivim umora nad policistom. Ta četrti obsojenec je Peter Pace, kateri je pretleto sredo dobil 199 let ječe. Kakor je bilo poročano, je obsojenec, ki je star 21 let, ubil policista, ko je ta v nekem salunu odklonil kozarec vina, ki mu ga je Pace ponudil. — Trije drugi morilci policistov so v prejšnjih obravnava bil obsojeni na smrt.

NRA PARADA V NEW YORKU

New York, N. Y. — Takih parad, kakor so se vršile pretleto sredo, ni videlo to mesto že od dneva premirja, 11. novembra 1918. Sedanje parade so bile prirejane v proslavo NRA in v njej je bilo udeleženih nad četrt milijona oseb; število gledalcev pa je presegalo poldrug milijon. Pritisk množice je bil tako silen, da so morali policisti nastopiti s silo, da so držali parado v redu. Pohodi so trajali skoro do polnoči.

Tam imajo namreč primerne pristanišča za take orjaške zrakoplove.

Grau San Martin namerava postati diktator.

Havana, Kuba. — Kakor kaže, bo Kuba postavljena pod novo diktaturo. To vsaj namerava upeljati sedanji predsednik Grau San Martin, kakor se je izrazil v četrtek. V ta namen bo brzkome kot predsednik resigniral, takoj nato pa proglasil sedanjo ustavo za neveljavno in se postavil za diktatorja. Na kak drugi način se baje ne bo moglo priti do potrebnega reda.

MALI PREFRIGANEC

Chicago, Ill. — Pretleto sredo zvečer je neki deček, ko ga je prijel policija, pripovedoval žalostno storijo, da je prišel z avtomobilom iz Pittsburgha na svetovno razstavo, tukaj pa da so mu roparji vzeli avto in denar, \$300. Star da je 17 let. Po daljšem zaslišanju pa se je končno doznalo, da je deček 14 letni sin nekega tukajšnjega policista, da je ukradel očetu \$300 in pobegnil ter se po svoje zabaval, dokler ni denar pošel.

POLETNI ČAS OSTANE DO NOVEMBRA

Chicago, Ill. — Tukajšnje mesto bi se imelo povrniti s poletnega na standard čas zadnje nedelje v septembru, torej 24. septembra. Po odloku pravnega sveta mestnega odbora, ki je imel v sredo v ta namen posebno sejo, pa se bo poletni čas podaljšal do prve nedelje v novembru. Stori se je to na prošnjo uradnikov svetovne razstave, da se da posetnikom razstave več dnevne svetlobe, da si lahko ogledajo razstavo.

Pariz, Francija. — Bivši premijer Herriot se je v sredo povrnil s svojega obiska iz sovjetske Rusije. Ob povratku pa je bil deležen zelo mešanega sprejema. Dočim ga je ena skupina zasmehovala, so mu drugi v pozdrav vzklikali.

Iz Jugoslavije.

SILNA TOČA V LAŠKEM OKRAJU; DOBLINA NAD LAŠKIM JE NAJBOLJ OČUTNO PRIZADETA. — STRELA GOSPODARILA PO DOLENJSKEM. — SMRTNA KOSA. — RAZNE VESTI IN NESREČE PO DOMOVINI.

Vremenska katastrofa na Štajerskem

Sv. Rupert nad Laškim, 23. avg. — Skoro celi letošnji avgust je vladala silna vročina. Kakor bi hotela nadomestiti hladno in mokrotno pomlad in skoro polovico poletja. Začela je že pritiskati suša, katero so zlasti občutili v nižje ležečih prodnatih in peščenih poljih Savinjske doline in laške kotline, ki je napravila že precejšnjo škodo. Toplomer je po več dni zaporedoma kazal skoro najvišjo točko, ki jo more človek brez škode prenesti. Mnogi poljedelci in vinogradniki so bili kar zadovoljni s suhim vremenom, da le toče ni bilo. Pa se je par dni pred koncem pasjih dni nebo prepreglo z oblaki in začel je padati pohleven a obilen dež, ki je namočil razsušeno zemljo. V torek po pohlevnem dežju se je nebo okoli 9. ure tako stemnilo, da je nastopil naravnost mrak. Parkrat je votlo zagrmelo in že so začeli švigati iz oblakov bliski in udarjale strele in vtila se je silna ploha, ki se je na veliko žalost kmetov in vinogradnikov sprevergla v silno točo, ki je v par minutah pobelila vsa tla. Med tem je divjal vihar in lomil dreve, da je bilo strah.

Strašno je klestila toča po Doblina nad Laškim in dalje čez del Svetline ter jo nato usmerila na Hrvaško. Samo 10 minut je zadostovalo, da je uničila vse polje. Najhujše so prizadeti vinogradi, kjer je dobesedno popolnoma vse uničeno. Uničena je tudi ajda in vsi drugi jesenski pridelki in sadeži. — Žalostno je pogledati na uničena polja; kmet, siromak, pa leze vedno globlje v dolgove.

Čudna pota strele

Novo mesto, 23. avg. — V pretekli grozni noči je strela udarila tudi v dimnik velike enonadstropne hiše Jožeta Padovana na Ljubljanski cesti, katerega je zrušila in ruševine so razdeležale streho. Od tam je strela odskočila in hudo poškodovala podstrešje, stanovanje najemnice Antonije Potočar, odkoder je prešla v stanovanje strojevodje Franca Tešarja in odluščila ves strop v kuhinji, ki se je vsul na petčlansko družino, ki je v strahu skupaj v kuhinji pričakovala konca nevihte. K sreči je ostala družina nepoškodovana, razen da je gospo vrglo na tla. Dalje je strela v sobi spalnice poiskala vsak žebliček in med potoma luščila omet. Iz spalnice je zopet skočila v sprejemnico, kjer je uničila vsok žico, s katero so pritrjene trstikove šibice, ki držijo omet, da je popadel ves omet na tla. Ni bilo še dovolj. Iz nadstropja je skočila v prtiličje, kjer je v stanovanju Franca Zupanca razbila vse šipe, nato skočila skozi zid v vodovodno cev, odkoder je izgi-

nila v zemljo, potem ko je še poprej pokvarila štedilnik. — Res, čudna so pota strele.

Otroci zanetili požar

Iz Dol. Lendave poročajo, da so otroci dvakrat zaporedoma povzročili požar in sicer je v Čentibi zgorela vsa slama pri Kolenčevih, drugi dan je pa gorela tudi slama nekega posestnika v Gaberju. Ko je gorelo pri Kelenčevih, je v istem času ležal na parah 16letni domači sin.

Smrtna kosa

V Mariboru je umrla Antonija Uršnik, soproga posestnika iz Mute. — V Novem mestu je umrl Rudolf Weixler, davčni upravitelj v pok., star 63 let. — V ptujski bolnici je umrl Jožef Hole, kovaški mojster iz Sodincev, star 51 let.

Čevlji na dražbi

Med dražbenimi razpisi, ki se v Jugoslaviji čedalje bolj množijo radi neplačanih davkov, je bilo pred kratkim opaziti na davkarji v Mariboru par čevljev, ki so bili na dražbi tudi radi — neplačanih davkov.

Toča

Pri Sv. Miklavžu in v Jurkloštru v okolici Laškega je toča napravila ogromno škodo. Popolnoma je uničena vsa koruza in ajda.

"Ajdovski grob" pri Metliki

Pri delu banovinske ceste čez Vejar pri Metliki so delavci našli naleteli na proštijskem travniku na nekak "ajdovski grob", v katerem so našli starinski vrč, katerega so pa po nesreči ubili. Strokovnjaki se še niso izrazili, ali je to ostanek starih Kelto, ali ga je izgubila kaka rimska Julka, če morda ni služil pred sedanostjo za prouštijski Marički za spravo pepela.

Strela

Pri eni zadnjih neviht je ubila strela v sobi 14letno Franciško Kožar iz Zagorice pri Dobropoljah. Materi, ki je bila le par korakov oddaljena, se ni nič zgodilo, medtem ko je bila deklica takoj mrtva. — Isti dan je strela na Mali Ilovi udarila v šupo, ki je zgorela s senom vred.

Poplava mu je prinesla srečo

Znano je, da so bile konec maja in v začetku junija poplave in vsej Jugoslaviji in mnogi hudourniki so podirali velika drevesa; te dni je pa neki kmet iz okolice Karlovca trebil in prekopaval jame, kjer je voda izruvala drevesa. V neki taki jami je našel na loonec, v katerem je bilo veliko zlatega in srebrnega denarja iz dobe avstrijskega vladarja Ferdinanda I. z letnico 1559 in 1561.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
The first and the oldest Slovene newspaper in America.

Ustanovljen leta 1891. Established 1891.
 Izahaja vsak dan razen nedelj, ponedeljnikov in dnevoev po praznikih. Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.
 Izdaja in tiska: EDINOST PUBLISHING CO. Published by: EDINOST PUBLISHING CO.
 Naslov uredništva in uprave: 1849 W. Cermak Rd., Chicago. Address of publication office: 1849 W. Cermak Rd., Chicago
 Telefon: CANAL 5544. Phone: CANAL 5544

Naročnina:		Subscription:	
Za celo leto	\$5.00	For one year	\$5.00
Za pol leta	2.50	For half a year	2.50
Za četrt leta	1.50	For three months	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:		Chicago, Canada and Europe:	
Za celo leto	\$6.00	For one year	\$6.00
Za pol leta	3.00	For half a year	3.00
Za četrt leta	1.75	For three months	1.75

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrta dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

NRA

NRA, kar je okrajšava za ime National Recovery Act, po naše zakon za narodno gospodarsko obnovo, ima veliko večino zagovornikov. Seveda ima tudi svoje kritike, kakor jih ima vsaka stvar na svetu. Vendar eno je, kar NRA zasluži, namreč priznanje, da je ta obnovitveni zakon, ki ga je položil kongres v roke predsednika, da z njim prenovi zaženo gospodarsko stanje Združenih držav, veliko poizkušnja za izboljšanje gospodarskih razmer te velike zemlje.

Nič težavnjšega ni, kakor izvelci iz blata zaženo gospodarstvo. Treba je veliko žrtvovanja, veliko dela in velike energije, da se doseže kak uspeh.

Naš veliki predsednik, Franklin D. Roosevelt, je od 4. marca do danes veliko naredil. Preustrojl je bančni ustroj te dežele in dal bankarstvu novo podlago. Zaposlil je na stotine mladih fantov pri pogozdovanju, osuševanju in drugih javnih delih, ki jih vodi in financira federalna vlada. Da prinese večjo zaposlenost tudi v splošno industrijo, je uvedel NIRO, s katero določa delovni čas in približni povprečni zastavek. Vsa ta velika podvzeta so za prvih šest mesecev njegovega predsedovanja ogromno delo, s kakršnimi se doslej še ni ponašal v taki kratki dobi noben državnik nobene države. To je dejstvo, ki se utajiti ne da.

Razni kritiki se vprašujejo, če bodo ti veliki načrti tudi uspeli in prinesli zaželjen uspeh? To modrovanje je nespametno. Podobno modrovanju, kadar plavač začne plavati preko široke reke in ostali na obrežju ugibajo, ali bo preplaval ali ne. Na mestu je pač dober premislek pri vsakem načrtu, toda sama gola kritika pa ni na mestu.

Stvar pri vsem je pač jasna. Gospodarske razmere v deželi so bile take, da je bilo vse na robu propada. Nobenega izhoda več. Ali v popolno gospodarsko polomijo in zgubiti vse, ali pa se vreči z novo voljo proti toku in delati na vse načine, da se nevarnost popolnega gospodarskega propada premaga. Za zadnje se je odločil predsednik Roosevelt. Napravil je načrte in za srečen uspeh istih zastavil svoje delo. Pametni in dobrohotni elementi so se uvrstili v njegove vrste. Slabiči in črnogledi pa gledajo od strani.

Dolžnost nas vseh je, da se predsednikovih navodil opri-memo. Morda zahtevajo čas in razmere, da zraven sami trpimo, toda nič ne de, saj nobena borba ni brez trpljenja, pa tudi borba za gospodarsko obnovo in izboljšanje razmer v tej deželi je brez trpljenja nemogoča. Zato je dolžnost slehernega državljana, da predsednikovo prizadevanje pri uveljavljanju NIRE podpira in mu pomaga.

Kako mu pomagamo? Naročajmo in kupujmo vse svoje potrebščine samo pri njih, ki so sprejeli pogoje NIRE! S tem pomagamo najbolje izvesti veliki načrt predsednika Roosevelta za gospodarsko obnovo med nami.

Japonska, dokler je bila članica Društva narodov, je dajala izjave, da je šla predlanskim in lansko leto le "delat mir" v Mandžurijo in v Sanghaj. Te dni pa poročajo, da se je do sedaj izselilo iz Japonske že blizu milijon in pol japonskih kmetovalcev v Mandžuko (prej Mandžurijo). Koloniziranje pospešujejo japonske gospodarske zadrugre. Kdor ni slep,

zdaj vidi, za koga je Japonska delala "mir" in seveda obenem tudi pot v Mandžurijo!

Na Kubi nekaj ni prav. Zakaj? Že pet dni je mir in predsednik Grau San Martin še vedno predseduje. Predsedovati pet dni na Kubi v teh časih je naravnost čudež!

Odkar so se na neworških salunih, beer gardnih in raznih oštarijah pojavili naslikani vrčki s pivom in odkar napreduje glasovanje držav proti prohibiciji, pravijo, da je Peter Zgaga na novo oživel. Zdaj bo zopet postal kapitan, namreč svoje barke, ki jo bo vozil takole ob luninih svitih po newyorških ulicah semintja . . .

KAJ PIŠEJO NAŠI FARMARJI

Marshfield, Wis.
 Ker že pišem, bom pa nekoliko več napisala za list Amer. Slovenec, da našim prijateljem sporočim, da smo še pri življenju. Vem, da so nekateri že radovedni, kaj je z menoj, da se tako redko oglašam. Veste, smo pač vedno zaposleni in za novice poročati vedno prepozni. Komaj ena reč mine, se že druga zgodi in tako se preveč nabere, pa vse skupaj ostane pod domačo streho. Saj vam je, dragi bralci, lahko dopovedati, da so farmarske gospodinjice vedno zelo zaposlene dan za dnem. Če bi pa imela čas, bi toliko napisala, da bi porabil g. urednik celi Amer. Slovenec za moj dopis.

Spomladi enkrat, meseca junija, sem bila na pogrebu svoje tete Mrs. Urbas v zgorjemem Michiganu. K njej sem tudi prišla takrat, ko sem prišla iz starega kraja; živela je tedaj na Calumetu. Moj stric je bil šofer, pa smo jo po pogrebu mahnilo zopet malo na Calumet, kjer smo obiskali nekaj naših prijateljev, ki so nas vsi prav prijazno sprejeli. Na Calumetu je še vedno lušno, samo škoda, da smo zvečer prišli in zjutraj že odšli proti domu v Wisconsin. — Marsikaj človek vidi po poti če tako potuje, ko pa pride domov, pa le občuti, da je doma še vedno najbolje. Samo zelo suho je letos in vse je tako malo zrastle in drobno je in suho, da se kar v rokah vse zdobi kakor poper. Živimo v upanju na boljše čase, kajere nam vedno obetajo. Če gremo v prodajalno, nam tam že povedo, da se cene dvigajo, drugače bi itak ne vedeli. Naši farmarski pridelki so še vedno na nizki stopinji in se jim ceni ni še nič dvignila.

Dragi bralci in prijatelji, drugega posebnega res ne vem več povedati. To vsakdanjo stvar trobiti bo pa menda za sedaj dovolj. Če se pa kedaj kaj na boljše obrne, pa že še kaj napišem. Bog daj, da bi kmalu bilo kaj boljše, in spet se bomo videli v časopisu in kje v veseli družbi. Dragi bralci, kateri ste sami farmarji, pač veste, kako je dostikrat težko dobiti časa za pisanje. — Kar

nas je tukaj, gre vsem še precej dobro, ker nobeden noče biti najslabši, zato je vse O.K. — Mrs. Rotar je pač precej žalostna, ker je ravno dobila brat-zovaj, da ji je umrl brat Frank Urbas iz Unca na Notranjskem. On je bil tuja več let na Calumetu, Mich., kjer zapašča tudi bratrance Frank Čekada in več sorodnikov v Milwaukee in Sheboyganu, Wis. Pokojni Frank Urbas je bival v Pennsylvaniji. Zalujočim izrekamo naše sožalje, umrlému pa večni mir in pokoj. — H koncu želim vsem mojim prijateljem in znancem lahko noč. Teh je namreč veliko in ni, da bi jih naštevala. Želim pa slišati ozir brati kaj, pa naj bo od enega ali drugega, samo naj se kaj oglašijo in kaj poročajo. — Pozdrav.

M. Brajer.

NIRA DELUJE TUDI V DETROITU
 Detroit, Mich.
 Ne zamerite g. urednik, če se ta dopis nekoliko zavleče. Gradiva je namreč toliko, da ga ni mogoče kar tako na kratko povedati. V nedeljo, dne 3. septembra, je imel Father Odilo poslovilen govor pri prvi sv. maši. Oči vseh faranov so bile rosne in slišati je bilo celo pritoženo ihtenje. Kako pač ne, ko je je mal slovo naš najpopularnejši rojak Slovenec, z dušo in telesom duhovnik misijonar, katerega čišla cela slovenska Amerika in Slovenija. Pevec pa tak, da prekosi marsikaterega opernega pevca s svojim glasom. Pevec župnijske sv. Janeza Vianeya je tako izvežbal, da imamo vedno slovensko petje v cerkvi, čeravno so pevci zvečine tukaj rojeni rojaki. — Pri osmi sv. maši v nedeljo 3. septembra je pela cela cerkev. — Vežbali smo se, da bomo peli na delavski dan. — Pela je cela cerkev in sicer smo peli: Pred Bogom pokleknimo, Lepa si lepa roža Marija, Na nebu in na zemlji, Veš, o Marija — po maši pa tisto, katero zapojemo vsako nedeljo skozi celo leto: Oznanil je angel . . . Videl sem postarane moža, ki je ob poslušanju te pesmi zajokal — morebiti ni slišal te pesmi odkar je zapustil domovino. Na večer 3. septembra smo

pa bili povabljeni na Michigan Farm and Industrial Fair. Na tem fairu je bilo zastopanih 42 narodov. Slovence je zastopal veliki in mali pevski zbor, ki so vsi člani tudi dramatičnega kluba. Jaz sem imel to čast, da sem nosil slovensko zastavo, katero tukaj brez skrbi javno nosimo, v stari domovini je pa ne smejo. — Slovenci smo šli v sprejeto takoj za Čehoslovaki, nato so šli Grki, Avstrijci in še več drugih narodnosti. Vsi seveda v narodnih nošah. Velik aplavz je zadonel iz grl vseh poslušalcev, ko smo Slovenci zapeli "Lepa naša domovina", "Po jezeru" in "Ciganska sirota". Plesali so tudi špic polko, katera se je občinstvu tako dopadla, da so jo morali ponovno zaplesati. Nato se je oglašil tudi Father Odilo in zadonela je pesem "Kje je moj mili dom". Kako je njegov glas in pesem vplivala na ljudstvo, je pričal aplavz kakih 15 ali 20 tisoč oseb. Bog ve, kedaj bomo zopet tako srečni, da bomo poslušali njegovo petje. — Na delavski dan smo imeli tako imenovani Slovenski dan. V paradi se je najprej na truku peljal Rev. Father Odilo z otroci in zastavami, zadaj je pa šlo kakih sto avtomobilov. — Peljali smo se na Trampušove prostore, kjer je bil pod košatimi hrasti postavljen oltar, na katerem se je darovala sv. maša, pri kateri se je občinstvo dostojno zadržalo. Govor je imel č. g. Father Aleksander Urankar, ki nam je jasno naslikal razmere, v katerih se nahajajo naši rojaki v stari domovini in kakšno prostost uživamo mi tukaj v Ameriki. Naša sveta dolžnost je, da delamo protestne shode proti tej framasonski vladi, pod katero sedaj žive naši bratje in sestre v domovini. — Ta piknik je bil prav dobro obiskan. Rajali in veselili smo se do poznega večera in napravili lepi dobček, ki bo prav prišel naši novi cerkvi.

VELIKA ZABAVA
 Enumclaw, Wash.
 Farmer and Citizen Club of King County of Washington priredi v soboto, 30. septembra veliko veselico v Krain dvorani. Začetek veselice bo ob 9. uri zvečer. Igrala bo izvrstna godba, da bo prav gotovo vse veselo. Kar se pa tiče postrežbe za lačne in žejne, bo za te skrbel poseben odbor, da se ne bodo mogli navzoči pritoževati radi postrežbe, ker bo izvrstna, kakor bo izvrstna tudi godba za te, ki se radi zavrtje. — Na to veselico prav uljudno vabimo vse člane kluba, da se vsi udeležijo. Vabimo pa tudi vse naše sosednje klube iz bližnjih naselbin, da nas ta večer posetijo v Krain dvorani in se z nami zabavajo. Pridite sosedje in prijatelji, da se sestanemo skupaj, da se bolj spoznamo in še bolj utrdimo naše prijateljstvo. — Kakor vsaka prireditev našega kluba, bo tudi ta začrtana v velikem obsegu in udeležencem se lahko zagotovi, da bodo v vsakem oziru zadovoljni. — Zato kličemo vsem znancem in prijateljem na veselo svidenje v soboto 30. sept. zvečer v Krain dvorani.

John Polaynar.

KODEKS ZA HIŠNE POSESTNIKE
 Chicago, Ill.

Predsednik Roosevelt je rekel v svojem govoru: "Nikdo ne bo umrl gladu v tej deželi. Zdi se mi, da noben biznis, ki hoče vztrajati s tem, da plačuje svojim delavcem nižjo plačo kot je potrebna za življenjski obstoj, nima pravice biti v tej deželi. Ko rečem biznis, s tem mislim vso trgovino, kakor tudi industrijo. Ko govorim o delavcih, tedaj imam v mislih vse one zaposlene v pisarnah, kakor tudi navadne delavce. Jaz mislim na plačo, ki ne bo samo zadostovala za življenjske potrebščine, ampak bo tudi nekaj preostalo za deževne dni." S temi besedami je predsednik položil temeljni kamen za kodeks hišnih posestnikov.

Hišni posestniki so glavni stebler vsake dežele. Dežela brez hišnih posestnikov in domov bi postala dežela pastirjev, dežela nezadovoljnejšev in vsak napredek bi bil nemogoč. Dom je središče rodbine in (Dalje na 3. strani)

V šoli. — Poglej, Mihec, ena teh nagačenih ptic je vrana, druga pa kavka. Povej nam, katera je vrana? — Tista, ki sedi pri kavki.

Pred sodnikom. — Če ne poveste, kje ste bili tiste noči, bo zakon ločen po vaši krivdi.

Kar naj bo, gospod sodnik, saj je bolje biti ločen po lastni krivdi, kakor pa živeti nedolžen v zakonskem jarmu.

Pri izpitu. — No, le nikar se ne bojte, mladi gospod. Kaj vam dela moje vprašanje take težave? — Vprašanje ne, pač pa odgovor, gospod profesor.

Praktična fizika. — Profesor razlaga, kako se lomijo solnčni žarki, če padejo v vodo. Kar opazi v zadnji klopi raztresenega dijaka in ga vpraša: — Kaj se zgodi, če pade luč v vodo? — Luč ugasne, gospod profesor.

V šoli. — Koliko let je človeku, ki je bil rojen leta 1889? — Ali mislite gospoda ali damo, gospod učitelj?

Brzjavka. — Kako se počuti tvoja žena v sanatoriju? — Počuti se tako dobro, da se mi bo še zmešalo. Baš je brzjavila: Postal si oče dveh krepkih dečkov. Jutri več . . . Bogve, koliko jih še bo.

Razlog za ločitev zakona. — Sodnik: Kako pa utemeljujete svojo zahtevo po ločitvi zakona? — Mož, stenograf: Moja žena izgovori 300 besed v minuti.

V uredništvu. — Ali smem vprašati, gospod urednik, kaj je s pesmami, ki sem vam jih pred tednom poslal? — Vaše pesmi so tako čustvene in nežne, da ne preneso tiska.

Utemeljitev. — Ali veš, zakaj me ženske same ne smemo hoditi v kavarno? — Ne. — Ker bi morale same plačevati.

Kaj je diplomat? — Papa, kaj pa je to diplomat? — Diplomata je mož, ki se vedno spomni na god svoje žene, pozabi pa na njeno starost.

Natakarjeva modrost. — Natakar, ta zrezek je strašno trd. Ne morem ga jesti. — Eh, gospod, tudi življenje je strašno trdo, pa mora človek vse požreti.

IRITE "AMER. SLOVENCA"!

"TARZAN IN ZLATI LEV"

(95) (Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: EDGAR RICE BURROUGHS

Srečnega se je čutil Owaza s to kupčijo, onako tudi stari poveljnik, ki je hodil polg nje-ša. Owaza pa ni mogel doumeti, zakaj je poveljnik tako zadovoljen radi te kupčije. — Dva dni so tako hodili po džungli, ko je stari poveljnik poslal enega svojih vojščakov naprej da je nesel sporočilo. "Pošiljam ga k svojemu prijatelju," je rečel glas, "da nam pride naproti in nas vodi, do svojega naselja.

Dobrih par ur pozneje, ko je karavana stopila na odprto planoto, so zapazili na nasprotni strani veliko število vojščakov. "Moj prijatelj prihaja!" zakličje poveljnik in pokaže s prstom na belega človeka. Ki je stal kakor kip v osprejdu črne armade. Owaza ga ustavi: "Ti prihajajo nad nas z vojsko in ne z mirom, kakor sem se s teboj pogodil," reče glas prestrašen Owaza.

Ko ro vojščaki prišli bližje, je Owaza dobro razočil belega velikana, katerega je v svoji zmoti imel za Estebana in se ga je zelo bal. "Goljufal si me!" je zakričal. "Čakaj," odvrne stari poveljnik. "Ničesar kar je tvojega, ti ne bo odzeto." — V tem se je že približal pravi Tarzan, na čelu svojih zvestih Wazirov in pristopil k staremu poveljniku, da ga pozdravi.

DENAR

pošiljamo v Jugoslavijo in druge dele sveta po dnevnem kurzu. Zadnje dneve dinar stalno raste in se cene pogosto spreminjajo. Računamo po ceni onega dneva, ko denar prejmemo. Včeraj so bile naše cene:

Dinarji:	Za izplačila v dolarjih:
Za \$ 3.00 ..... Din 130	Za \$ 5.00 pošljite...\$ 5.75
Za \$ 5.00 ..... Din 225	Za \$ 10.00 pošljite...\$10.85
Za \$ 10.00 ..... Din 465	Za \$ 15.00 pošljite...\$16.00
Za \$ 10.00 ..... Din 500	Za \$ 20.00 pošljite...\$21.00
Za \$ 20.00 ..... Din 955	Za \$ 25.00 pošljite...\$26.00
Za \$ 21.00 ..... Din 1000	Za \$ 40.00 pošljite...\$41.25
Za \$ 50.00 ..... Din 2420	Za \$ 50.00 pošljite...\$51.50

Vsa pisma in pošiljave naslovite na:
John Jerich
 (V pisarni Amerikanskega Slovenca)
 1849 W. CERMAK RD. CHICAGO, ILL.

Iz življenja in sveta.

ODKRITJE DEŽELE KRALJICE IZ SIBE

Sredi februarja se je podal berlinski raziskovalec dr. Hans Helfritz na potovanje v osrbe Arabije. Po več tednih napornega romanja po arabski puščavi je dospel v Sanajo, glavno mesto Jemena, kjer je bil gost domačega vladarja. Sanaja leži v višini skoro 7000 čevljev in šteje 25.000 prebivalcev.

Se pred kratkim ni vedel živ človek razen domačinov, kakšno je to mesto. Danes vemo, pred vsem po raziskovanjih dr. Helfritza, da predstavlja nekakšno zapadno mejno točko svojevrstne, prastare civilizacije, ki je v Arabiji še vedno živa a je niso do danes niti slutili.

Glavna ozemlja te civilizacije so na vzhodu dežele Jemen in na severu dežele Hadramavt, kjer so še pred nedavnim domnevali samo puščavo. V resnici pa je našel Helfritz tu že na svoji prvi ekspediciji spomenike silovite civilizacije, ki je cvetela davno pred odkritjem severnoameriških obal in ki jo karakterizirajo gigantski nebotičniki, gradovi, vodovodi in druge fantastične zgradbe, o katerih se Evropi ni sanjalo stoletja in morda tisočletja ničesar.

Helfritz je svoja odkritja obdržal v nešteti fotografijah (mnoge so bile med tem že objavljene) in te fotografije nam dokazujejo, da ta prastara nebotičnika mesta še danes eksterirajo in žive. Puščavno mesto Terin je n. pr. pravi arabski Chicago; nebotičnik poleg nebotičnika. Šibam, nekdanje glavno mesto teh ozemelj, je en sam blok nebotičnikov in spominja za čudo na mesto ob Michigan-skem jezeru. Takoj ob njegovem robu pa se začne puščava. Nad vrhovi palm se dvigajo nebotičniki še do 15 nadstropij visoko. Mesta dežele Hadramavi so zrasla tako rekoč iz skal in jih kot prave naravne trdnjave ne more zavzeti noben napad roparskih Beduinov.

A vsa ta odkritja je mladi raziskovalec postavil v senco z odkritji svoje zadnje ekspedicije. Pravih poročil o teh odkritjih še ni, ker jih poda dr. Helfritz sam ob svojem skorajšnjem povratku domov, a kolikor je mogoče sklepati iz posameznosti, ne gre za nič manj nego za odkritje dežele Sabejcev, tiste dežele, ki jo omenja v svojem zgodovini kralja Salomona kot najbogatejšo deželo na svetu in ki so jo do danes zaman iskali nešteti učenjaki. Iskali so jo v južni Arabiji in v zapadni Afriki. Menili so, da so našli njene sledove na obeh celinah — in oboji so imeli prav, kajti to ogromno kraljestvo se je razprostiralo v resnici preko obeh celin. Njegovo jedro pa je moralo biti v ozemljih, ki jih je sedaj prepotoval dr. Helfritz, kajti potomci starih Sabejcev žive tu še vedno kot samo-svoje ljudstvo, v lastnih mestih, sredi lastnih kulturnih spomenikov v arabski puščavi. Govore jezika, tako zvan "mara", ki se povsem razlikuje od arabščine,

od Arabcev pa se razlikujejo po svojih lepih, pravilnih postavah in popolnoma črni polti, a brez zamorske primesi.

Ni dvoma, da so to potomci ljudstva, ki je vladalo nekoč nad današnjo Perzijo, Arabijo in Afriko do Zlate obale in o katerega kraljici nam poroča sv. pismo. Znanstveniki pričakujejo sedaj z napetostjo, kaj bo o tem čudnem človeškem rodu in njegovi deželi povedal berlinski raziskovalec ob svojem povratku.

KATOLIČANOV JE NAD TRETJINA MILJARDE

Angleška "Catholic Directory" ceni število vseh katoličanov na svetu na 334.664.791 katoličanov, medtem ko je Whitakers Almanach mnenja, da je katoličanov 331.550.000. Te dni je priobčil kanonik Jackmann, nekdanji izdajatelj "Catholic Directory" v reviji "Holy Rood Chronicle" novo statistiko, ki ceni število katoličanov na 363.734.798. Jackmann pravi v uvodu, da ga je pri sestavljanju vodila misel, da ne bi število katoličanov precenjeval. Nikakor ni hotel zbuditi suma, da je pristranski. Zaradi tega je pri sestavljanju statistike uporabil podatke, ki so jih dale države na podlagi ljudskih štetij.

Število protestantov znaša po podatkih Jackmanna 177.862.528. Od teh jih živi 112.512.796 v Evropi in 49.6 milijona v Ameriki. Vseh drugih razkolnikov je skupno 168.796.976.

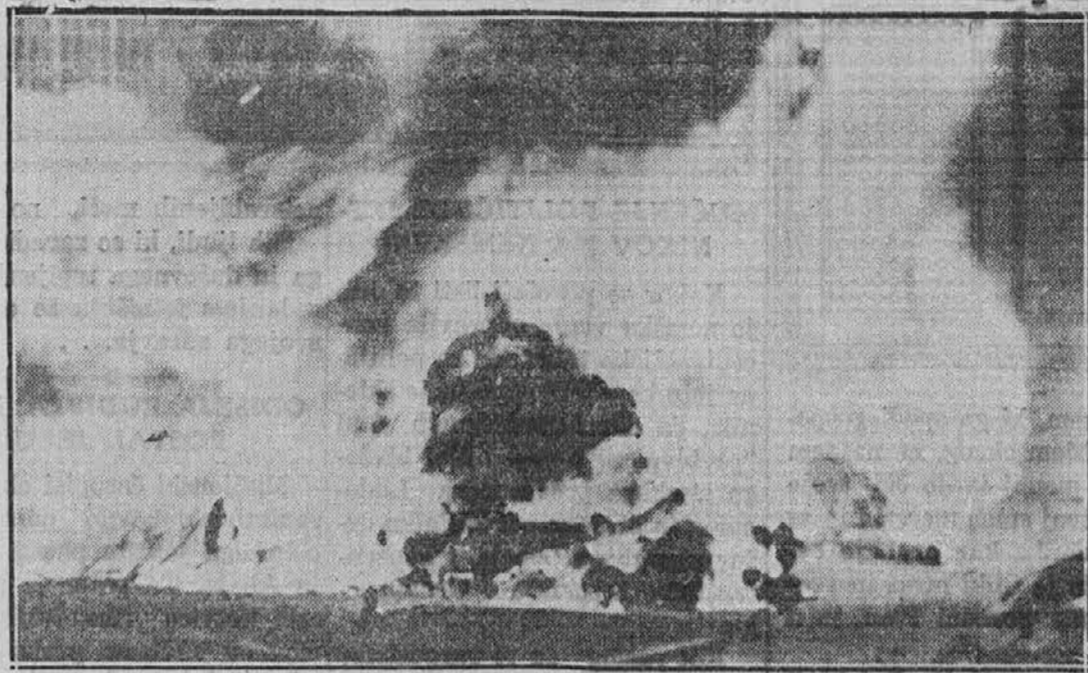
IZ FINANČNEGA ODDELKA DRŽAVE ILLINOIS

Trgovci, ki na drobno prodajajo svoje blago, so pozvani, da plačajo svoj prodajni davek za mesec avgust in sicer pred 15. septembrom. — Svoto prodajnega davka naj pošljejo na direktorja finančnega oddelka države Illinois. — Listine, ki se rabijo za prijavo prodajnega davka za mesec avgust, so bile poslone iz državnega urada v Springfieldu na vse registrirane trgovce v državi Illinois. Vsak dan se je poslalo po pošti približno do 10.000 takih listin. Vsi trgovci, ki so plačali prodajni davek za mesec julij, so jih imeli v rokah najkasneje v torek, 12. septembra.

ZAMORSKA MODROST

Znani francoski pisatelj-črncec Rene Marand objavlja v tedniku "Je suis partout" zanimive zamorske uganke in pregovore. Nekateri med njimi so res duhoviti, n. pr.: "Če imaš rad psa, se moraš tudi z bolhanti sprijazniti." "Ni treba slona kazati s prstom, saj je itak že viden." "Če kličeš psa, ne smeš v roki držati palice." "Laž obrodi cvetke, a sadja nikoli." "Samo potrpljenje da srečno življenje." "Kateri studenček teče brez struge?" (Solze.) Večina teh zamorskih pregovorov ustreza po vsebini onim pri kulturnih narodih. Ljudska modrost je povsod enaka.

AEROPLANSKI POŽAR ZAHTEVAL ŽRTEV

Znani italijanski pilot F. de Pinedo je pred nekaj dnevi storil svoj konec v plamenih, ko je njegovo letalo, s katerim je nameraval preleteti Atlantik, tresčilo na newyorškem letališču na zemljo in se vnelo. Slika kaže goreči aeroplan.

IZ SLOV. NASELBIN.

(Nadaljevanje z 2. strani)

glava vsake vlade. V hiši je lastnik gospodar in družina je ponosna na svoj dom.

To dejstvo naj bi gnalo vsakega, da si postavi svoj kot, svoj dom. Malo domov pa je kupljenih v gotovini. Navaden delavec v večini slučajev ne zmore toliko gotovine, da bi plačal za svoj dom v gotovini, zato si mora denar izposoditi. Pri tem delajo posojila Stavbinskih društev veliko vlogo. S pomočjo teh društev si je večina delavcev pomagala do lastništva lastnega doma.

Industrija naj plača delavcem zadostno plačo, da bodo mogli preživljati svoje družine in tudi plačevati nekaj na glavnico, obresti in davke za kupljeni dom, kakor tudi za druge potrebščine. Primerna plača bi pomogla, da se povrne prosperiteta v deželo. Ljudje bodo začeli graditi domove, stavbinski delavci bodo imeli delo, njih družine bodo prišle zopet na noge in tako se bo obrnilo zopet vse na bolje.

Ena stroka bo pomogla drugimi, da bodo ljudje zaposleni. Trgovina bo oživela. Nakup doma s posojenim denarjem, ki ne more biti amortiziran v dobi nekaj let, je ena največjih zaprek direktnega lastništva. Če pa ima kupec doma tako plačo, da bo lahko v dohodnem času izplačal dolg, potem je siguren, da bo postal dejanski lastnik doma, ki ga je kupil. Kupčevi dohodki morajo biti vedno večji kot pa izdatki, to je, kupec mora lastovati vedno več kot pa dolguje.

Večja plača pomeni večje prihranke ne samo v bankah, ampak tudi v stavbinskih in posojilnih društvih. Čim več prihrankov je v bankah in stavbinskih in posojilnih društvih, tem več denarja je na razpolago delavcem za nakup in gradbo lastnih domov. Zvišane plače bodo odprle trg tudi za druge stvari, katere sedaj smatramo za luksuz. Med te spadajo avtomobili, refrigeratorji, radio, telefon itd. Te industrije absorbirajo delavski surplus.

Če odstranimo to nakupno moč, imamo takoj milijone ljudi brez dela. Ljudje potrebujejo kupno moč in dolžnost

vsake industrije in trgovine je, kaj nad osem in pol milijona dolarjev, medtem ko znaša premoženje teh društev v okraju Cook nekaj nad 126.500.000 dolarjev.

Prvo Jugoslovansko Stavbinsko in Posojilno Društvo v Chicagu je Slovenski Dom, ustanovljeno 29. septembra 1908, ki bo letos praznovalo 25letnico svojega obstanka.

Jugoslovansko stavbinsko in posojilno društvo je bilo ustanovljeno 27. decembra 1918, to je pred 15 leti, in ima sedaj \$335.285.52 premoženja. To društvo odpre 60. serijo 6. oktobra t. l.

Jugoslovansko stavbinsko in posojilno društvo je včlanjeno pri Federal Home Loan Systemu, kakor tudi United States Building & Loan League in njega vodstvo je v dobrih rokah. Vkljub veliki depresiji, ki je hudo prizadela naš Slovence, društvo dobro obstoji in napreduje.

Dolžnost vsakega delničarja je, da agitira za društvo in mu pridobi nove člane. Agitacija bo pomogla do boljšega napredka in lepših dohodkov. — Vzajemna pomoč bo pomogla našim rojakom, da pridejo do najmanjšimi stroški do svojih domov, kot je že stoterim pomagala. Vaše vloge so varne in izgube se ni treba bati.

S pristopom v Jugoslovansko stavbinsko in posojilno društvo si boste položili temeljni kamen za vaš bodoči dom. Društvo vas bo naučilo hraniti. Pričnite vsaj z enim dolarjem na teden in videli boste, kako lahko je polagati nekaj na stran za bodočnost.

To društvo sedaj sprejema tudi hranilne vloge v takozvani "Option" razred. Za nadaljne informacije se obrnite z vsem zaupanjem na tajnika društva

Joseph Steblay,
2552 So. Central Park Ave.

Slovenska Ženska Zveza.

Ustanovljena 19. dec. 1926. Inkorporirana 14. dec. 1927.

GLAVNI IZVRŠEVALNI ODBOR:

Predsednica: Mrs. Marie Prislund, 1034 Dillingham Ave., Sheboygan, Wisconsin.

Tajnica: Mrs. Josephine Račić, 2054 W. Coulter St., Chicago, Ill.

Blagajničarka: Mrs. Anna Motz, 9630 Ave. L., So. Chicago, Ill.

Slovenska Ženska Zveza je edina Slovenska ženska organizacija v Ameriki. Pod neno okrilje bi morala spadati vsaka zavedna katoliška Slovenka v Ameriki. Članarina je samo 25c mesečno.

Naselbine, ki se nimate podružnice Slovenske ženske Zveze, ustanovite jo. Za pojasnila pišite glavni tajnici.

Organizacija izdaja svoje lastno glasilo

"ZARJA"

ki je prvi in edini slovenski ženski list v Ameriki. Izhaja v obliki Magazine in primaše le to, kar je v korist in izobrazbo žen in deklet. Naročnina za članice je že uračunljiva pri članarini, za nečlanice pa stane \$2.0z letno. Ako se nimate tega lista v Vaši hiši, pošljite naročnino še danes na naslov: "ZARJA", 2054 Coulter St., Chicago, Ill.

Rev. Anton Schiffrer,
Milwaukee, Wis.

Precastiti:—Zakaj me preganjate? Pred konvencijo ste se skozi tri mesece norčevali iz mene v Zarji. Na konvenciji ste me hoteli s komišnom moralno ubiti in še vedno nadaljujete svoje delo.

Iz lastne volje ste podali izjavo v Zarji, kjer pišete, da ste iz New Yorka od zanesljivce bondne trgovine prejeli cene, ki se strinjajo z istimi kot jih je SZZ. plačala za bonde. V svojem oglasu zadnje sobote ste v prvem odstavku četrte kolone zopet ponovili, da se številke, kot dan kupčije popolnoma strinja. Tako po Vaši lastni izjavi ni moglo biti nobenega govora o kakem komišnu. V Zarji se oprostujete.

da je Vaša dolžnost, da popravite krivico, ki se je zgodila, prizadeti osebam zaradi Vaše prevelike zanesljivosti na besede Mr. Kaiserja, predsednika The First Wisconsin Co. (Predsednik te tvrdke je bil v letu 1931 in je še danes Mr. Robert W. Baird.) Pričakovati je torej bilo, da bo mir, ko ste se sami dodobra prepričali, da je bila transakcija municipalnih bondov pri Zvezi poštna in v redu. Nasprotno pa izgleda, kot da Vam je žal, ker se

napreduje. — Dolžnost vsakega delničarja je, da agitira za društvo in mu pridobi nove člane. Agitacija bo pomogla do boljšega napredka in lepših dohodkov. — Vzajemna pomoč bo pomogla našim rojakom, da pridejo do najmanjšimi stroški do svojih domov, kot je že stoterim pomagala. Vaše vloge so varne in izgube se ni treba bati.

S pristopom v Jugoslovansko stavbinsko in posojilno društvo si boste položili temeljni kamen za vaš bodoči dom. Društvo vas bo naučilo hraniti. Pričnite vsaj z enim dolarjem na teden in videli boste, kako lahko je polagati nekaj na stran za bodočnost.

To društvo sedaj sprejema tudi hranilne vloge v takozvani "Option" razred. Za nadaljne informacije se obrnite z vsem zaupanjem na tajnika društva

nakana o komišnu ni posrečila, ker sedaj dregate drugam.

Father, tri leta ste bili nadzornik. Tri leta ste hodili k sejam glavnega odbora. Zvezine knjige so Vam bile na razpolago kakor tudi vse gl. uradnice za vsako informacijo, katero bi želeli imeti. Vsa leta nisem slišala pritožbe od Vas. Sedaj, ko ste iz urada ven, pa toliko veste. Dolžnost vestnega nadzornika je bila, da takoj opozori na napako, kateri bo zapazil v poslovanju gl. odbora, ne pa molčati, ko je bil čas za govoriti, in govoriti potem, ko je prepozno. Dobro vem, da je znano Vam, kakor je znano gl. odbornicam, da se je poslovanje Zveze vršilo pošteno; iz same nagajivosti pa tega nečete vedeti.

Ako najdete še kako piko na meni, kar pokažite jo svetu, ako Vas tako delo veseli in znate, da to pristoja Vašemu stanu. Od moje strani je, kar se javnosti tiče, zadeva končana od danes naprej. — Bog bo sodil Vas in mene ter bo obema pravičen sodnik. — Pozdravljeni.

Marie Prislund.

P. S.:—Informacije, kedaj so bili bondi plačani, Vam lahko da gl. tajnica SZZ., ako se obrnete do nje.

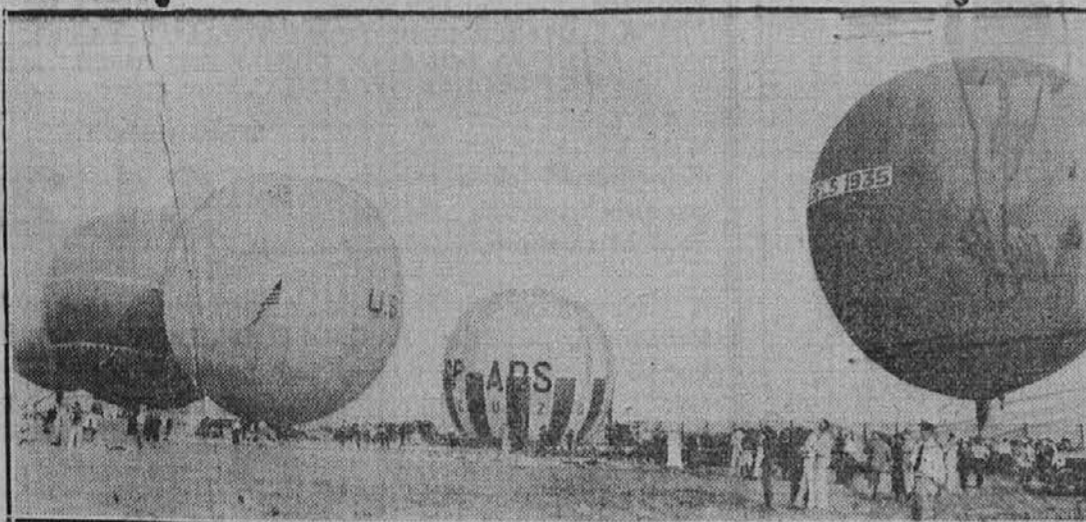
POJASNILO ČLANSTVU S. Z. Z.

Odprto pismo, katerega mi bankirjem ne verjame, v drugem pismu pa sam priznava izjave bankirjev. Da se tako sam ne osmeši, zato nisem pričela njegovega odprtega pisma, lahko pa to še storim, ako bom imela prostor v Zarji.

Zalostno je brati take dopise, kateri vsebujejo samo zdražbo in prav nič ne koristijo posameznikom in ne organizaciji. Ne vem, kaj je vendar vzrok, da se tega nekateri ne zavedajo.

Albina Novak, urednica Zarje.

PRED NASTOPOM BALONSKIH TEKEM

Pogled na balone na letališču v Chicago, predno so se dvignili pri nedavnih mednarodnih balonskih tekmah. Kakor je bilo poročano, je veter odnesel neki balon v kanadske šume, po kateri sta morala nato dva tekmovalca tavati teden dni, predno sta prispela do ljudi.

Ustanovljeno 1912.

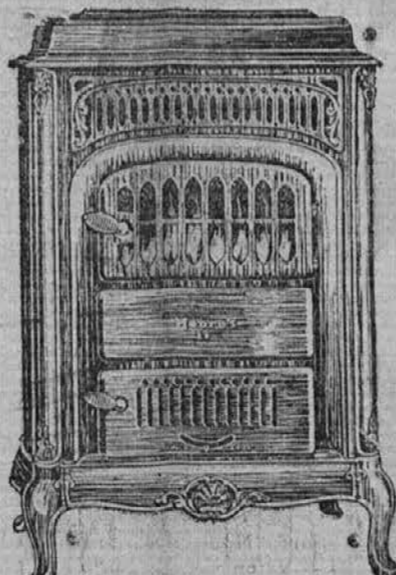
Tel. Canal 6138

VELETRGOVINA S POHIŠTVOM IN RAZNIM BLAGOM

2107-11 West Cermak Road, Chicago, Ill.

MODERNIZIRAJTE VAŠO PEČ!

Vašo peč lahko preuredite na olje, kar je veliko bolj praktično, čisto in brez truda in obeh cenjeje.

Mi instaliramo gorilnike za olje v vašo staro peč, ali pa za isto zamenjamo popolnoma novo peč z gorilnikom na olje. Pri tem nudimo vam zelo liberalne pogoje.

Pridite k nam tudi za vse druge pohištvene zadeve, ki bi jih radi preuredili v vašem domu. — Se priporočamo.

V uradu "Amer. Slovenca"

—lahko kupite Money Ordre od American Express Company;

—lahko pošljete denar v stari kraj po dnevnem kurzu;

—lahko plačate vaše račune za luč in plin;

—lahko dobite raznovrstne informacije kot:

—o potovanju v stari kraj, ali kamorkoli, in

—o dobavi povratnega dovoljenja za priti nazaj iz starega kraja;

—o dobavi potnih listov, bodisi jugoslovanskih ali ameriških;

—izdelujemo vsa notarska dela za tu in stari kraj, kakor tudi prestave na slovenski in angleški jezik

Se priporočamo!

Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd ST.,

CHICAGO, ILL.

"Sirite Amer. Slovenca"!

Izpod Golice

SLAVKO SAVINŠEK.

— Povest z gorenjskih planin —

"No, mati, da ne boste dejali, da smo vsi mladi taki, pa res grem dol mesto vas. Vi se pa domov grede oglašite pri Jernejevcu, pa mu povejte, naj kar poseka one mecesne, ki sva jih imela v mislih. Za našo bajto so itak še premaladi," reče Tine.

"Ze naredim! Samo, da si ne boš zdaj domišljaj, da si Bog zna kakšno dobro delo napravil za Lono, če greš dol, in mi kdaj oponašal. Si mi še tako na dolgu od jeseni, ko sem te pri gosposki izrezala!"

"Vem, vem, mati Lona! Zato pa grem. Vi pa z Mano pojdite k Jermanu in malo popihajte očetu," se Tine odpravlja na pot.

"Stopim ž njo. Pa nasujem ušesa staremu, da mu bo tri dni brnelo po glavi. Uh, da nisem jaz mesto matere, ali bi ga kmalu otesala in obrzdala, da sam ne bi vedel kdaj. Neža je pa preveč potrpežljiva," meni proti Mani, ki gleda za odhajajočim Tineto.

"So, kaj pa hočejo," odgovarja Mana.

"Tudi njej porečem, kar ji gre. Je tudi ona kriva. Čaj, Mana, kar napravi se, da greva. Zdj sem ravno pri taki volji, da mi pade vse prav, kar zinem. Pa po jajčkih povprašam mater, da ne bo stari dejal, da si me ti v hišo pripeljala nadenj," hiti Lona in vstaja. Na Cilko balo je pozabila.

Komaj dobro odideta, ko vstopi financar Ivan.

Kako se je v teh zimskih mesecih od božiča sem spremenil mladi stražnik. Bled je in upadel v obraz. Temne oči mu leže globoko v očesnih votlinah in prikrit plamen zdaj zaplapol v njih. Okrog ust mu često vztrepetava nervozen drget obraznih mišic, roki sta negotovi in beseda se mu ustavlja. Vsa pojava njegova prikazuje in ne more skriti, da črv grize in gloje v njem, da noč in dan vrta naskrivaj v mlado fantovo dušo.

Mati Hribarica so koj za Lono in Mano odšli venkaj. Rezika pa se spomni, da ji je treba k Lipovšku po sukanca in nekaj drugih drobnarij. Tako ostaneta financar in Cilka nakrat sama v hiši. Ze stopi tudi Cilka k vratom in hoče ven, ko ji nenadoma stópi Ivan v pot:

"Cilka, počakaj, samo za par besed!" in v očeh mu vztrepetava ono skrivnostno, zdaj grozeče, zdaj proseče, da dekletu udari srce bolj ko navadno.

"Kaj bi radi?" postojí Cilka.

"Jeli res, Cilka, da se boš možila?"

"Menda ne delam bale kar tako za kratek čas!"

"Boš vzela Matevža, tihotapca?"

"Lovec — čuvaj je, ni tihotapec! — Njega, da!"

Ivanu vztrepetava roka, ki seže ž njo po dekletovi. Cilka se mu umakne korak nazaj k mizi. Skoraj jo v srce zaboli neizmerno žalostni in proseči pogled stražnikov, ki mu drgetajo mišice v obrazu.

"Cilka, ali je vsaka prošnja in beseda zaman?"

"Še vedno mislite name?"

"Ali ne vidiš? Se ti nič ne smilim? — Glej, Cilka," stopi Ivan bliže k dekletu, "poglej me v obraz, vsega me poglej, pa boš videla, kaj si napravila iz mene; samo senca sem svojega prejšnjega jaza! — Cilka, ali nimaš prav nič srca?"

"Tudi Vi ga niste imeli, ko ste streljali!"

"Žal mi je, Cilka! Stokrat sem že preklel svojo ihto, kot kolnem ljubezen, ki mi ne da miru, ki mi žre moči in spanje krađe podnevi

in ponoči. Kakor pes sem, ki ga spodi gospodar od hiše; tavam in iščem okrog, ne najdem miru, povsod hodijo za menoj tvoje oči, tvoje besede mi v duši zvone, tvoj smeh me vabi in se mi zopet roga!" Iz stražnika kar bruhajo besede in oči mu plamte, da je Cilki mraz in vroče. Roki dvigne stražnik, ponosni Ivan, in s sklenjenima prosi:

"Cilka, imej usmiljenje z menoj! Saj imaš srce, glej, samo iskro imej v njem zame! Ali hočeš, da poklekem pred te? Cilka, počakaj s poroko, ne hiti, še se premisliš! — Ni te vreden!"

Cilka molči ves čas. In smili se ji Ivan. Ali ko udari po Matevžu, ga zavrne:

"Morda bolj kot Vi! Toda brez tega; Vi ne morete spreminjati srca, jaz ne svojega. Besedo sem dala njemu, on meni. In gorjanke držimo svojo besedo! Prihodnjo nedeljo najju okličejo."

Trdo padajo Cilkinе besede, kakor bi s klavirnim udarjalom po njem, ga bole, in kot bi bile noži v srcu njegovem, ga režejo.

"Tedaj je vsaka prošnja zaman, Cilka?"

"Vsaka!"

"Je to zadnja tvoja beseda?"

"Zadnja!"

"Tedaj obvaruj Bog tebe, Matevža in mene!"

— plane iz stražnika, ki skoro ne ve, kaj mu je ušlo in vidi, da prebledi Cilka ko zid in se spleše njene modre oči, da ji je v dno duše videti strah in grozo. Kakor pijan se obrne financar, omahuje klekne k vratom in se opoteče čez prag v vežo in na prosto. Proti Jermanu se spusti po brežini in hlapčič Tonček, ki ga sreča, se nehote prekriža, ko mu mimoide pogleda v oči.

Cilka pa stoji še vedno na istem mestu na mizo naslonjena in se niti prav zmisli ne more, kako in kaj je ž njo. Samo neizmerna groza trepeta v njej, užgana s plamenom, ki je zaplapolal v Ivanovih očeh ob pretečih besedah. Šele ko stopijo mati v hišo, se dekletu nenadoma zave vsega, izgovorjenega in neizgovorjenega, se zgrudi na mizo in na glas zaihti. . .

Prvi je zopet Janez, stari zvesti hlapec, ki mu Cilka razodene Ivanovo grozno še isti večer. Drugače ne bi niti zaspati mogla. Tudi Janez se prestraši novice. Ze dlje časa opazuje skrivaj financarja, kadar pride k hiši, in ni mu povšeči izraz v Ivanovem obrazu, še manj nič dobrega obetajoči ogenj v očeh. Vendar se premaga in tolaži Cilko:

"Kaj pa mu more hudega! Saj ima fant potno dovoljenje. Če ga pa malo pripro radi tistega na Štefanovo, pa tudi ni nič hudega. Niti štiri in dvajset ur ne bo dobil. Za tihotapstvo pa je že odsedel kazen."

"Pa vendar! Lahko ga kje pričaka, in, gorje, ne smem se zmisli!"

"Ah, norčica neumna, ali meniš, da financarji kar za prazen nič streljajo ljudi? Trikrat si bo premislil!"

"Kaj pa bi storil inče?"

"Besede, besede! Da bi te oplašil in zavlekel vso reč. Meni, da si boš vendar še premislila."

"Pa ga le lahko iz zasede ubije!"

"Eh, saj ni neumen Matevž, da bi se pustil kar tako streljati! Je preveč skušen in oprezen, ko mu že v poslu in krvi leži! Le brez skrbi bodi!"

(Dalje prih.)

O TEM IN ONEM

MUČENJE POLITIČNIH JETNIKOV NA NEMŠKEM

Kakor so poročali listi te dni, je nemška vlada odpravila koncentracijsko taborišče za politične jetnike v Vroclavu in je sklenila, da odpošlje njegovih 343 "prebivalcev", med njimi bivšega šlezkega predsednika Ludemana in bivšega predsednika državnega zbora Lobeja, v koncentracijsko taborišče v Osnabrucku.

Kot razlog za to razpustitev navajajo hitlerjevci štednjo — pravi razlogi pa bodo kje drugje. Taborišče je bilo namreč v neposredni bližini mesta in tako pod stalno kontrolo prebivalstva. To je zvedelo v najkrajšem času za vsakega novega jetnika in za vsakega — mučenje, ki so ga pretrpele tu žrtve hitlerjevske strahovlade. Takšna kontrola pa hitlerjevcem ne more biti vedno všeč.

Edino, če jim je šlo za politično propagando za ustrahovanje svojih nasprotnikov ali za to, da se znesejo nad svojimi nasprotniki, so včasih radi pokazali, kakšnih metod se poslužujejo v svojih koncentracijskih taboriščih.

Tako je bilo tedaj, ko so Ludemana privedli sem. Javno so razglasili dan in uro, ko bo došel pod oboževanim nadzorstvom v Vroclav in vso pot od glavne postaje do taborišča je moral stari mož skozi gost špalar radovednežev in bebastih, figarskih sramotilcev. V taborišču je pričakoval bivšega najvišjega funkcionarja in policijskega šefa nemške Šlezije sedanji policijski šef Heines pred fronto napadalnih oddelkov in jetnikov, ki so se morali zbrati k temu prizoru. Heines je sprejel srečnika s poniževalnim nagovorom in takoj nato so potisnili na pol nezavestnemu možu lopato v roke in je moral pričeti s kopanjem zemlje.

S kopanjem zemlje so morali upravljati svoj čas tudi drugi jetniki, pri čemer je šlo hitlerjevskim nasilnikom samo za to, da mučijo svoje žrtve z najtežjim telesnim delom, ki ni imelo nobenega smisla in ni prinašalo nobene koristi. Da pri tem ni manjkalo vsakovrstnih drugih muk, se razume samo po sebi.

V Osnabrucku so jetnikom iz vroclavskega taborišča končno namenili delo, ki naj bi prinašalo tudi nekaj koristi. Osuševati bodo morali ogromna močvirna ozemlja okrog mesta in jih pripraviti za poljedelsko izkoriščanje. Tudi Loebe bo moral vršiti to težko delo, ki zahteva mladih,

neizrabljenih moči, ne pa starejših ljudi, ki so zaradi fizičnega in duševnega trpljenja v dosedanjem jetništvu že ob koncu svojega zdravja. . .

ODISEJA BUDISTA, KI JE POSTAL JEZUIT

Misijski časopisi objavljajo zanimivo duhovno odisejo japonskega jezuita patra Ksaverja Abeja. Ta pater je prehodil celo lestvico filozofskih sistemov od budizma preko Nietzscheja, Schopenhauerja, Tolstojaja, metodizma, protestantskega racionalizma, preden je prestopil v katolicizem. Kot slepec je tipal skozi vse sisteme, iskajoč resnico.

Kot otrok doma ni užival nikake pozitivne verske vzgoje, vse verovanje družine je obstojalo kvečjemu v tem reku: "Bodi zvest cesarju in stori kaj velikega!" Z 18 leti je nevarno zbolel. Bolezen ga je dovela na spoznanje samega sebe, svoje lastne nemoči in minljivosti vsega, kar ga je obdajalo. Skoraj v obupu nad preizkušnjami se je zatekel k religiji. Janro je bil se budist, toda ta budizem mu je nudil le malo zaslombe. Zato se je obrnil k filozofiji zapada, o kateri je upal, da ga bo rešila notranje negotovosti. Čital je najprej Nietzscheja in Schopenhauerja, prvi knjigi, ki jih je mogel dobiti v roke, toda njih vsebina ga je gnala le še v večji obup. Poleg budistične nirvane sta mu ta dva filozofa pesimizma le še znova ponovila, da naše življenje nima nobene vrednosti. Ščasoma se mu je zdravje toliko popobljšalo, da je lahko nadaljeval svoje prekinjene študije. Mati mu je ob tej priliki poklonila knjigo evangelijev, ki jo je sama prebrala, ko je obiskovala metodistično šolo. Mladi akademik jih je čital z zanimanjem in nato sam šel še dalje. Prečital je še Tomaža Kempčana "Hojo za Kristusom" in Avguštinove "Iz-

povedi". Nato mu je oče dovolil študirati krščansko filozofijo. Odšel je v Tokio, se vpisal na katoliško univerzo in se nastanil pri metodističnem pastorku, ki ga je naslednje leto krstil. Kmalu je opazil razliko v razumevanju krščanstva med svojim stanovalcem in med učitelji na univerzi. L. 1916 se je odločil stanovati v internatu pri univerzi in leto nato je prestopil v katolicizem. Nato je vstopil v jezuitski red in leta 1929 je bil posvečen za duhovnika.

KDAJ JE ROOSEVELTU ODPOVEDALO ZNANJE

Sedanji predsednik Združenih držav zna nenavadno veliko modernih jezikov, kar je za državnika izredno velikega pomena. Pripovedujejo, da je razpravljajal s Herriotom v gladki francoščini. Ko mu je nemški poslanik v Washingtonu, dr. Luther, izročil svoja pooblastila, se je Roosevelt pogovarjal z njim v pravilni nemščini. Tudi general Balbo je slišal iz predsednikovih ust dobrodošlico v čisti italijansčini. Ampak enkrat je pa Roosevelt z vsem svojim jezikovnim znanjem vendarle prišel v zadrego in se je s svo-

V NAJEM
se odda stanovanje s 4 sobami na novo prenovljene. V stanovanju je kopalna. Vprašajte na 1903 W. 23rd St. Phone Gra. 0962.

DR. H. M. LANCASTER
DENTIST
2159 West Cermak Rd.
(ogel Leavitt St.)
Tel. Canal 3817
CHICAGO

Na letovišču. — Čujte, teta, vaš pes je lajal vso noč, da nisem mogel zatisniti niti oči.
— To mu ne bo nič škodovalo, saj bo lahko spal čez dan.

Najzanimivejše vesti so v Amer. Slovencu; čitajte ga!

Kakovost Točnost
Poštenost
A. F. WARHANIČ
— LEKARNA —
Posluje preko 32 let.
2158 West Cermak Rd.
ogel Leavitt Street
CHICAGO, ILL.

VARČUJTE!
Da varčujete. Ne mečite obnošenih in raztrganih čevljev proč! Prinesite jih, da jih Vam popravim, in odlegli Vam bodo kakor novi in Vi si s tem prihranite denar. Popravljamo moške, ženske in otroške čevlje. Delo trpežno in zadovoljivo za najnižje cene. — Se priporočam!
JOHN FALE
Slovenska
POPRAVLJALNICA ČEVLJEV
1937 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

Izredna ugodnost za ljubitelje dobre knjige

"WE DO OUR PART" S TEM, DA VAM POCENI KNJIGE PRODOMO!

 WE DO OUR PART

Na razprodaji imamo dve zbirki knjig za izredno nizko ceno

Razprodaja je v veljavi samo do preklica

Pozor! Vsled porasta jugoslovanske valute je pričakovati v kratkem podražanja vseh slovenskih knjig, ki so importirane iz stare domovine. V vašem interesu je, da se v tej razprodaji poslužite prilike in si te knjige za male novce nabavite. Tako nizke cene ne bo več!

- PRVA ZBIRKA**
1. "GORENJSKA", krasna ilustrirana knjiga, ki stane \$2.00
  2. "DOLENJSKA", druga krasna ilustrirana knjiga, stane \$1.50
  3. "CELJE", tretja krasna knjiga ..... .40
  4. "OD SRCA DO SRCA", lepa knjiga..... .25
  5. "KAKO SI OHRANIMO LJUBO ZDRAVJE"..... .25
- Skupna vrednost.....\$4.40
- Kdor naroči tekm te razprodaje to prvo zbirko, jo dobi za samo **\$2.00**

- DRUGA ZBIRKA**
1. "SPOMINSKA KNJIGA" izdana ob 40 letnici Amer. Slovencev, stane 75c
  2. "ENA BOŽJH CVETK", roman \$1.00
  3. "TARZAN", v slikah in povesti, druga serija.....45c
  4. "OČE BUDI TVOJA VOLJA", lepa knjiga.....50c
  5. "ZA DOMAČIM OGNJIŠČEM" stane.....25c
  6. "ZGODBE SV. PISMA", stare zaveze.....30c
- Skupna vrednost.....\$3.25
- Kdor naroči tekm te razprodaje to drugo zbirko, jo dobi za samo **\$1.25**

Naročniki teh knjig naj v naročilu jasno navedo, katero zbirko želijo. Po C. O. D. teh knjig ne pošiljamo, ker so s pošiljanjem po poštne povzetju preveliki stroški. Vsak, ki želi naročiti te knjige, naj pridene v pismo denar v gotovini ali v poštne Money Order ter istega pošlje na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 West Cermak Road, Chicago, Ill.

SUCH IS LIFE—

BATHING SUITS FOR RENT

Tillie Smith, from Four Corners, Iowa, thought she was wearing something wild until—

TISKARNA
AMERIKANSKI SLOVENEK

izvršuje vsa tiskarska dela točno in po najzmernejših cenah. Mnogi so se o tem prepričali in so naši stalni odjemalci.

Društva — Trgovci — Posamezniki

dobijo v naši tiskarni vedno solidno in točno postrežbo. Priporočamo, da predno oddate naročilo drugam, da pišete nam po cene. Izvršujemo prestave na angleško in obratno. Za nas ni nobeno naročilo preveliko, nobeno premaio.

Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.